

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvole frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnštvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Avstrijska mirovna družba.

Južnoafričanska vojna in vojna na Filipinih, kakor tudi grozoviti dogodki v Armeniji vzbujajo in morajo vzbuditi v vsakem človeku stud in željo po internacionalni jedinstvi. Še nikdar se ni človeška vest tako zgražala proti kolektivnemu umoru — imenovanemu vojna —, ter na nedolžnih izvršeni smrtni kazni, kakor ravno sedaj.

Da mora biti glavni smoter vseh civiliziranih vlad blagostanje delujočih slojev, temu danes ne bo nikdo oporekal. Tudi je gotovo, da je socialno vprašanje predvsem internacionalno vprašanje. Toda beda ljudstva se ne bo zmanjšala, dokler bo vladala dosedanja brezpravnost med državami in iz te izvirajoči pretirani militarizem.

Najvitalnejši interes vsakega posameznika, kakor vsakega naroda je varnost. Da zamore ljudstvo delati in premagati bedo, mora biti predvsem v varnosti, da se ne zgodi ulom kakega sosedu, kateri bi mu v nekaj dneh pokončil sado večetnega in napornega truda. Varnost je torej za vse potrebno potrebna. In ta bi se dosegla takoj, ko bi ljudstva ne bila v tej zmoti, da si morejo ohraniti lastno varnost, ne da bi pri tem ono drugih respektirali.

Za varnostjo je drugi važni interes posameznikov in narodov: sad lastnega dela popolnoma uživati moči. Zato je potrebna možnost, da bi se vse potrebno lahko kupilo in prodalo v vseh deželah sveta, brez vsake omejenosti. Popolna prostost sejmišč je največja potreba za blagostanje vseh narodov. Ker blagostanje vsakega naroda je le možno in odvisno v blagostanju vseh narodov. Torej ne samo, da ne sme biti med pravimi interesi narodov nikakega protislovja, temveč vladati mora med njimi popolna solidarnost.

Toda teh idej tako dolgo ni možno uresničiti, dokler bo ideja militarizma še tako globoko ukoreninjena v ljudstvu, do-

kler bo med njimi še toliko njenih fanatičnih privržencev.

Ostane torej samo jedno sredstvo, provzročiti nekako gibanje, ki bi bilo v stanu prepričati te fanatike, da more blagostanje ljudstva procvitati le v trajnem miru.

In v ta namen ravno se je ustanovila avstrijska mirovna družba. Ta družba hoče obuditi in razširiti idejo miru med ljudstvom. Kakor vlada v vsaki državi pravica in samo pravica, tako je svetovni mir samo potem mogoč, ako tudi med posameznimi državami vlada pravica.

Prvi oznanjevalec mirovne ideje je bil Ivan pl. Bloch. V svoji knjigi »Die wahrscheinlichen Folgen eines Krieges zwischen Grossmächten« je dokazal, da bi bila vojna med velesilami popolna poguba vse Evrope. Nastala bi lakota, zastanek vsega dela, finančne zmešnjave, grozna gospodarska beda, sploh bankerot držav. A nič manjše niso nevarnosti oboroženega miru, ki je le kronična vojna in kateri polagoma, a vstrajno deluje na pogin Evrope.

A sedaj je še čas, da se to prepreči. Človeška vest se je vzbudila. Vojna je od sedaj moralno obsojena; končno bo postala materijelno sploh nemogoča. Na svetu bo zavladal mir, in vsakega človeka dolžnost je istemu pot pripraviti in olajšati, da bodemo z odprtimi očmi gledali v svetlo prihodnost, a ne v preteklo čase, polne teme, krvi in grozovitosti.

V Ljubljani, 12. septembra.

Nagodbena pogajanja.

Ministrska predsednika Szell in Koerber sta bila v četrtek v avdienci pri cesarju ter sta mu poročala o stanju nagodbenih pogajanj. Določilo se je, da se vrše v soboto nova pogajanja na Dunaju. Carinski tarif se bo razpravljal nadalje. Ker odpotuje cesar k vojaškim vajam na Ogrsko, bosta mogla ministrska predsednika poročati cesarju o svojih novih uspehih šele po manevrih. Strokovni poročevalci so napravili o dosedanjih poga-

janjih zaključne zapisnike, ki bodo podlaga nadaljnjih pogajanj. A tudi v soboto se nagodba še ne dožene ter bosta morala Koerber in Szell še opetovano prevoziti progo Dunaj Pešta in retour.

Poznanjski Poljaki in cesar Viljem.

Govor Viljema v Poznanju razlagajo listi kot nekaj preklic ali omiljenje svojega fanatičnega govora v Marienburgu. Tam se je cesar v svoji gostobesednosti zagovoril ter rabil izraze, ki so razburili Poljake v Poznanju in v Galiciji. Izgredi in demonstracije Viljemu niso bili po volji, zato je govoril pomirljivejše. Gališki dež. zbor se je moral radi demonstracij zaključiti in grof Pininski bi bil moral že odstopiti. Sedaj pa je stališče Pininskega zopet trdno in gališki dež. zbor se skliče baje kmalu iznova. Viljem je duhove pomiril, zagotavlja, da se ne bo jemala nikomur vera niti jezik. »Köln. Volks Ztg.« piše sedaj, da se mora izpremeniti ves sistem ter se ravnati s Poljaki tako, kakor se je sklenilo na dunajskem kongresu. Predvsem se morajo pustiti poljskemu jeziku vse pravice ter se privatni pouk v materinščini ne sme preganjati več. Cesarjev govor je bil objavljen v vladnih glasilih, kar dokazuje, da se mu pripisuje posebna važnost. Vse kaže, da tiha demonstracija Poljakov v Poznanju za časa cesarjevega bivanja na ondodnjih vajah in velika razburjenost med gališkimi Poljaki ni ostala brez utisa na cesarja ter da poskusi vlada sedaj postopati proti Poljakom milejšje.

Kmetki nemiri v Italiji.

»Agenzia Stefani« poroča iz Foggije, da je v Candelu začelo štrajkati 400 kmetov, ki se s posestniki niso mogli pogoditi radi plačila. Zasedli so ceste, da bi preprečili drugim kmetom priti mesto njih na delo. Orožniki so poskušali izlepa vplivati na štrajkujoče, da naj ostanejo mirni, a se jim ni posrečilo. Kmetje so s palicami napadli orožniškega vodjo in ga težko ranili. Ko je prišlo vojaštvo, so ga

kmetje sprejeli s točo kamenja. Več vojakov je bilo ranjenih, nekemu korporalu so vzeli revolver, nekemu orožniku pa puško. Vojaki so na to ustrelili, ubili 5 in ranili 10 oseb. V Candelu so prišli novi vojaški oddelki ter je dospelo 150 orožnikov, ki so mesto docela oblegli. Mnogo oseb je zaprtih. Pričakuje se uradnik notranjega ministrstva, da začne preiskavo.

Najnovejše politične vesti.

Deželnozborske volitve za Nižjeavstrijsko, Štajersko in Koroško se vršijo v drugi polovici meseca oktobra. — Mednarodna združitev za varstvo delavcev bo imela 23. in 24. t. m. v Kolinu shod delegatov iz Nemčije, Švice, Francoske, Avstro Ogrske, Italije, Belgije, Nizozemske in Združenih držav. Šlo se bo za odpravo ženskega nočnega dela. — Poglavarji transvalskih divjakov so izjavili, da se podvržejo angleški nadvladi le, ako se jim dovoli nositi orožje. Angleška jim je to dovolila. — Nadvojvoda Fran Ferdinand se nastani baje stalno v Dubrovniku ter je bil v ta namen dalmatinski namestnik baron Handel na Dunaju. — O poljski politiki sta se po zatrdilu »Köln. Ztg.« nemški cesar in ruski car v Revalu dogovorila. — Cesarna manevrih. Včeraj je prišel cesar v Sasvar k velikim vojaškim vajam. Istočasno je došel tudi nemški prestolonaslednik. — Hrvaški ban Khuen Hedervary je baje ponudil cesarju demisijo zaradi zadnjih zagrebških izgrediv. — Zaroka ruskega prestolonaslednika velikega kneza Mihaela z neko italijansko princesinjo se izvrši v najkrajšem času.

Rimski klerikalizem

in še to in ono.

XXXIV.

Kakor smo videli, ima Liguori jo prisegi pojme, ki nasprotujejo pravosti pa tudi veljavnim zakonom in se prav lahko zgodi, da pride kdo radi krive

kraljici!... Ne, vi ste danes jako rastreseni!... Prosim, izvolite...«

»Jaz?... Takoj... takoj...«

In zamislil se je... Misli je dolgo, a ona ga ni vznemirjala... Ko je dvignil oči, je videl, da se sveti njemu nasproti tako blizu dvojje sivih očesec... svetita se nekako nenavadno... v njih odseva nekaj takšnega... novega, česar še nikdar ni videl v teh sivih očeh... nekaj novega, da mu od tega žaru kar rastejo krila in mu trepeti srce... A oči se ne prestando svetijo... lice zaliva rudečica... in prsi, ki že niso bile več mirne, marveč razburkane, se globoko oddihavajo, da se guga na njih svetinja... a bela, nežna, majhna ročica se igra z zaplenjenimi figuricami...

Končno je potegnil vendarle, sam ne znajoč, kam in katero figurico... na to je prijel belo, nežno, majhino toplo ročico in jo stisnil... obenem pa tudi sam začutil stisk roke... In zdelo se mu je, kakor bi gugaje se nekam letela, nekam... visoko... visoko... v duši pa so njima zapele rajske pevke...

Kakor v snu je zaslišal tihe besede Marijine:

»Kralju šah — in mat!...«

A tega večera nista igrala več šaha... (Iz ruščine.)

LISTEK.

Šah — mat!

»Vasilij Grigorjevič!« je rekla Manja, »ako hočete, pa zaigrajva šah?«

»Z veseljem... Samo če znate?«

»Kako bi ne znala? Ali mar ne igram z očetom?... Kajpada, vi me prekašate, ker ste igrali že s Čigorinom! Toda vam je menda neprijetno, igrati s tako slabim igralcem, kakoršen sem jaz?... Po-vejte...«

»Ali — ali, kaj pa govorite, Marija Aleksejevna!...«

Prinesli so majhno, povsem majhno mizico za šah, in igra se je pričela...

Sedela je tako blizu, da so se njuna kolena skoraj dotikala... On je videl modre žilice na njenih sencih... Nad gornjo ustnico je bil videti sled temnega, komaj vidljivega mahu... Prsi so se ji dvigale tako močno, da se je gugala svetinjica, viseča ji na tanki zlati verižici na vratu... Na čelu so se ji čudno zavijali temni kodri kostanjevih las... Vlažni ustnici je imela na pol odprti...

Pred vsako potezo je dolgo, napeto premišljala, prizadevajoča si, da ne bi izgubila igre. Vsled premišljevanja se ji je

naredila na čelu med obrvi vraska, ki je delala njeno nežno ličice nekako nevljudno... Časih je dvignila prstič k ustom in dejala: »Ako potegnem tje kaj, pa vi... ne, ne — ne, rajši potegnem konjiča... ne, ni mogoče... ti, ti, evo, kako je zvit: hoče mi vzeti mojega adjutanta!«

Ko je tako premišljala, imel je najlepšo priliko, ogledati jo... Ko je prišla vrsta nanj, da je vlekel, je tudi on premišljeval...

»Kako zale kodre ima na čelu... Seveda, prirodno ji to ni, vem... Gotovo si jih nalašč zavija tako... Toda... saj je vsejedno... To je laž, toda jako nedolžna in mična laž... Pravijo, da je ženska ustvarjena za laž, da živi od same laži... Mogoče... toda nikakor ne verjamem, da bi Manja, moja ljuba, mila Manja kdaj... Čutim, da me začenja srbeti levo uho...«

»Moj Bog, Vasilij Grigorjevič, vi dolgo premišlujete!...«

»Tako, takoj... Jaz potegnem tako-le...«

»Tako... Dobro, gospod... V tem slučaju jaz...«

»Čudno: tudi njej je zagorelo desno ličice... Budalost: to je preprosto odsev rudeče svetlobe svetiljke... Ona je vedno

enako mirna, nevzbegana... Čemu sem se neki vsedel k tej prokleti šahovi igri?... A sedaj se ona smeji... Vsa je prevzeta od igre... Zgolj od igre!...«

»Vasilij Grigorjevič! O čem tako premišlujete?«

»Priznavam — kriv sem... Jaz potegnem adjutanta... semkaj...«

»Adjutanta... Izvrstno!... A mi vzamemo tega vašega adjutanta... izvolite pogledati...«

»Vi, splošno rečeno, Marija Aleksejevna, zdi se mi, imate jako radi adjutante,« reče Vasilij Grigorjevič z lahnim pridehom trpkosti.

»Ne govorite budalosti,« odvrne mu karajoče Manja ter dodá: »Šah kraljici!...«

Vasilij Grigorjevič je zaslonil svojo kraljico z adjutantom, ki mu je ostal še živ ter se zamislil iznovič...

»Adjutanti izvrstno plešejo,« je omenila Manja. »Šah kraljici!... Ako jo zavarujete še enkrat z adjutantom, pa vam povem že naprej, da ga vam vzamem...«

»Vzemite,« reče ji trpko Vasilij Grigorjevič ter ji nastavi nalašč sovražnega adjutanta.

»Čemu se jezite?... reče z začudenjem Manja. — »A vendar, zopet šah

prisege v ječo, dasi je po nauku svetega Liguorija storil nekaj dovoljenega in dopustnega.

Prav tako, kakor glede prisege, uči Liguori tudi glede obljube zaročen. cev. Liguori kar uči, kako se taka vendar jako resna obljuba lahko prelomi. Tako n. pr. pravi Liguori: »Tit, ki je Berti, bogati in zdravi devici, s prisego obljubil zakon, ni dolžan izpolniti obljube, če je Berta postala revna, bolna, če se je udala nenravnemu življenju ali zapadla sramoti.« Torej že, če nevesta osiromaši ali zboli, ni treba držati prisege.

Na vprašanje: »Sme-li ženini, ki je vsled dedščine postal dosti bogatejši kakor je nevesta, odstopiti od zaročke«, odgovarja Liguori: »Busenbaum in mnogi drugi zanikujejo to vprašanje, drugi pa je zopet potrjujejo. Lucroix meni, da ženini ne sme odstopiti, ker ima priliko, dobiti dosti bogatejšo nevesto. Ako pa ima to drugo dekle dosti več premoženja, kakor prvo, bi jaz ženina ne obsodil, če se hoče oženiti z bogatejšo... kajti teologi pravijo, da veže zaobljuba le, če so razmere jednake.

To je seveda voda na mlin lahko-miselnih ljudi. Da je mnogo takih, ve sveti Liguori prav dobro. Zato je tudi razmišljeval o slučaju, da ima kdo hkrati dve nevesti in zapelje obe. Katero naj vzame? Liguori meni, da prvo, in sicer ne, ako je druga nevesta vedela, da je ženini prvo nevesto zapeljal, ampak tudi če tega ni vedela in celo tedaj, če je drugi nevesti s prisego zakon obljubil!

Na drugem mestu pretresa Liguori vprašanje: »Ali mora mož, ki je zapeljal kako dekle s tem, da ji je obljubil zakon, svojo obljubo izpolniti, tudi če je dosti odličnejšega stanu in dosti bogatejši?« Liguori pravi, da ni dolžan izpolniti svoje obljube, ker vsled stanovske razlike mora dekle dvomiti, da bi bila dana obljuba resna, če pa ne dvomi, je dekle samo krivo. Mož ni dolžan te obljube izpolniti, tudi če jo je potrdil s prisego.

Prav tako čedne reči uči Liguori tudi glede zakona. Na vprašanje: »Ali mora ženini oziroma nevesta pred poroko razkriti taji svoje napake?« — odgovarja Liguori:

»Če napake niso zakonu kvarne, marveč postane zakon vsled njih le manj zaželjenja vreden, na primer če je nevesta revna, v tem ko velja za bogato, če je meščanskega mesta plemenitega stanu, pohabljenega mesta lepa, če ni več devica, a velja za devico — potem sicer ne sme ženina varati s tem, da reče, da nima napak, ni pa dolžna take napake pripoznati, nego sme, če je vprašana, dati dvoumen odgovor... Tudi sme nevesta, če jo ženini vpraša, ali se je s kom drugim pečala, tajiti »restrictio non pure mentalis« ter reči, da devičstva ni izgubila, ako pri tem misli da po splošnem mnenju ne ali ne tako, da bi to mogla priznati... Tudi sme brez greha ali vsaj brez smrtnega na umeten način poskrbeti, da mož ne pozna resnice!

To je kaj vesela morala! Po nauku sv. Liguorija, sme ženini prelomiti priseženo obljubo in sme nevesto zapustiti, če mu to kaže, nevesta pa sme ženina za norca imeti kakor hoče — vse brez greha!

„Slovenec“ — obsojen.

(Izpred porotnega sodišča.)

Otrok, ki si je opekel prste, se navadno ognja boji. Ne tako politični otročaji pri »Slovincu«. Tem ljudem je častikraja tolika slast, da, nepremagljiva strast, da jih vse dosedanje obsodbe niso izužile. To velja posebno glede dr. Lampe, za katerega se je po zadnji obsodbi sam škof krvavo potil po Dunaju, da mu je, sklicevaje se na njegove — škrofeljne, izprosil spremembo zaporne kazni v denarno globo. In pričakovati bi bilo, ako je že ta srboriti klerikalni bojovnik res sam tako neprevidno strasten, da bi mu bil škof Bonaventura zabičil: »Fante, veliko sem se trudil za te, a to ti bodi v svarilo, ker zopet se ne bom za te izpostavljaj in poniževal.« Toda iz vsega je spoznati, da mu škof le ni ne dal takega pouka, temuč ga še najbrže ohrabril k nadaljevanju zločinske častikraje.

Včeraj sta sedela zopet pred tukajšnjim porotnim sodiščem izdajatelj in šef-urednik »Slovenca« dr. Evgen Lampe in slamatni urednik tega lista, Ivan Rakovec. Tožil ju je višesodni svetnik, državni in deželni poslanec dr. Andrej Ferjančič. Tožbo je zagovarjal v imenu dr. Tavčarja dr. Triller, obtoženca pa dr. Brejc. Sodnemu dvoru je predsedoval višesodni svetnik A. Fon.

Obtožnica pravi v glavnih točkah tako-le:

Oba obdolženca dala sta — in sicer jeden kot odgovorni urednik, drugi pa kot šef redakter in izdajatelj političnega dnevnika »Slovenec«, tiskane in izhajajočega v Ljubljani, — v številki 149. tega lista z dne 2. julija 1902 natisniti uvoden članek, naslovljen z besedami: »Uradna

»Laib. Zeitung« na begu pred resnico«, v katerem članku se nahajajo tudi sledeči stavki:

»Izrazi: »Lump, Ti kradeš iz žepa ljudstva! Tak lump žali! Dokazano je, da denar iz žepov davkoplačevalcev krade! Tak lump, ki je šel beračit, bo meni kaj očitati!« veljali so brez izjeme dr. Ferjančiču, o kojem sem bil jaz, dr. Ivan Šusteršič, že v seji deželnega zbora z dne 21. junija 1902 trdil, da je svoj javni mandat zlorabil v to, da si je priberačil službo sodnijskega nadsvetnika »extra statum.«

»Res je, da sem to izraze vedno brez ovinkov priznal in da tudi nisem v položaju, od njih kaj nazaj vzeti.«

In sta s tem zasebnega obtožitelja v natisnjem delu po imenu, ne pripoveduje nikakih prigodkov, dolžila zaničljivih lastnosti ali misli in ga izročala javnemu zaničevanju, — dalje ga v natisnjem delu z naznanjenjem izmišljenih ali napak zvitihi prigodov po imenu lažljivo obdolževala kakega nepoštenega ali nenravnega dejanja, ki bi ga utegnili v mislih ljudij zaničljivega storiti ali ponižati, — in mu končno pred več ljudmi dajale grde besede;

zakrivila sta torej oba pregrešek zoper varnost časti po §§ 7, 491. kaz. zak., dalje pregrešek zoper varnost časti §§ 7, 488. kaz. zak. in končno tudi prestopok po §§ 7, 496. kaz. zak., kaznujeta naj se po § 493. kaz. zak., oziraje se na § 267. kaz. zak.

V razlogih pravi obtožnica:

Najprej treba se je dotakniti z nekaj besedami osebnih razmer zasebnega obtožitelja.

Do nedavnega časa bil je deželno-sodni svetnik pridelen c. kr. deželnemu sodišču v Ljubljani, pred nekaj meseci pa je bil povišan v sodnega nadsvetnika pri istem sodišču.

Obenem je tudi že precejšnjo vrsto let državni poslanec; od začetnih deželno-zborskih volitev v naši deželi, ki so se izvršile jeseni l. 1901, je pa tudi deželni poslanec.

Ker je na ta način odtegnen večji del leta stanovskemu svojemu poslu, je naravno, da se je ob imenovanju njegovem za sodnega nadsvetnika obenem izreklo, da se njegovo imenovanje ob namestitvi tistih dveh nadsvetniških mest, ki sta sedaj stalno določeni pri c. kr. deželnem sodišču ljubljanskem, ne bo nič upoštevalo; ta smisel imata besedici »extra statum«, ako se pravi »zasebni obtožitelj je postal sodni nadsvetnik extra statum.«

Zasebni obtožitelj pripada takozvani narodno-napredni stranki; vodilno ulogo v drugi, — takozvani katoliško-narodni — stranki ima g. dr. Ivan Šusteršič, odvetnik v Ljubljani.

Tudi on bil je izvoljen ob zadnjih deželnozborskih volitvah poslancem v deželni zbor kranjski.

Ta zakonodajna korporacija imela je svojo prvo sejo po izvolitvi zadnje dni leta 1901, ki pa je bila le formalnega pomena; da prične za meritornim delom, ki ga čaka za l. 1902, sklican pa je bil deželni zbor kranjski na dan 21. jun. 1902.

V seji, ki se je vršila imenovanega dne, napadel je g. dr. Ivan Šusteršič tekom daljšega govora, ki ga je takrat imel, zasebnega obtožitelja, češ, da je svoj deželnozborski mandat zlorabil v to, da si je priberačil službo sodnijskega nadsvetnika »extra statum.«

To se je zgodilo proti koncu seje z dne 21. junija 1902.

V prihodnji seji — dne 23. junija 1902 — si je zasebni obtožitelj izprosil besede ter zavrnil napad g. dr. Ivana Šusteršiča, rekoč, da si od njega glede na znano zadevo njegovo z žlindro ne da očitati ničesar.

Na to je zaklical g. dr. Šusteršič zasebnemu obtožitelju ves razjarjen: »Lump, Ti kradeš iz žepa ljudstva! Tak lump žali! Dokazano je, da denar iz žepov davkoplačevalcev krade! Tak lump, ki je šel beračit, bo meni kaj očitati!«

Obenem uprizorili so poslanci-somišljeniki g. dr. Šusteršiča tak hrup, da je deželni glavar, videč, da ne more umiriti razdraženih duhov, kar zaključil sejo; par dni kasneje se je izdal razglas, da je zasedanje deželnega zbora zaključeno.

Listi so poročali o dogodkih v deželnem zboru kranjskem, seve vsak po svoje, in pri tem se je razvila med njimi polemika.

Ko je ljubljanski uradni list »Laibacher Zeitung« ponatisnil tekom te polemike neki članek iz dunajskega dnevnika »Die Reichswehr«, v katerem se je omenjal posebej tudi zgoraj opisani nastop g. dr. Ivana Šusteršiča, poslal je ta menda uradnemu listu popravke.

Dejstvo je, da »Laibacher Zeitung« kacega popravka iz rok g. dr. Ivana Šusteršiča priobčila ni.

Nato izšel je v »Slovincu« dne 2. julija 1902 uvoden članek z naslovom: »Uradna »Laib. Zeitung« na begu pred resnico.«

V tem uvodnem članku očita se uradnemu listu, zakaj da je ponatisnil članek iz »Reichswehr«, češ, da ta o

g. dr. Ivanu Šusteršiču nesramno laže; očita se nadalje uradnemu listu, zakaj da ni sprejel popravka, poslanega mu od dr. Šusteršiča, in končno navaja se besedilo tega popravka; to besedilo obseza med drugimi tudi pod obtožbo dejane stavke.

Ne dá se kontrolirati, ali se je popravek, poslan uradnemu listu, v resnici takó glasil, kakor ga navaja »Slovenec«, in kako je ta popravek, če ga je pisal g. dr. Šusteršič, prišel v roke šef-redakterju in pa odgovornemu uredniku lista »Slovenec«; — dejstvo je, da ga je priobčil ta list, ne da bi bil količkaj po zakonu v to obvezan, in da ga je osolil tako, da iz vsega odseva, da »Slovenec« to menda tuje duševno dete prevzema sans-gêne za svojega lastnega otroka.

Da je besedilo tega »popravka« proračunjeno tudi na to, da se z njim izpodkoplje čast zasebnega obtožitelja, o tem ne more biti nobenega dvoma; prav brez potrebe in z vidno slastjo napisane so v njem doslovno vse tiste žalilne besede, ki jih je vrigel g. dr. Šusteršič zasebnemu obtožitelju v seji deželnega zbora z dne 23. junija 1902 v obraz, in pristavljeno je še, da mu je beračenje za avancement predbacival tudi že v seji z dne 21. jun. 1902.

In da bi te žalilne besede le še globokej prijele se v srcih čitajočega občinstva, koraka pred njimi razprto tiskan stavek, da g. dr. Ivan Šusteršič ni v položaju od njih kaj nazaj vzeti.

Kdor je dal torej ta spis natisniti, ta si je bil očitno na vsak način svest, da se z njim izpodkoplje zasebnemu obtožitelju čast.

Očita se temu v označenem spisu najprej — in sicer opetovano — da denar iz žepov davkoplačevalcev krade; to se pravi z drugo, seve milejšo besedo da prejema svojo plačo kot c. kr. uradnik, ne da bi jo le količkaj zaslužil, ali da je len, zanikaren uradnik; s tem se dolži zasebni obtožitelj vsekako zaničljivih lastnosti in misli in izroča se ob enem javnemu zaničevanju.

Očita se v navedenem spisu zasebnemu obtožitelju dalje — in sicer tudi to opetovano — da je zlorabil svoj državno-zborski mandat v to, da si je priproščal avancement.

V resnici pa zasebni obtožitelj ni nikoli in nikjer beračil za svoje povišanje; to je skozi in skozi izmišljeno.

Gotovo pa bi bilo tako prosjačenje za moža, ki ga je zaupanje njegovih volilcev postavilo na težavno in odgovorno mesto državnega poslanca, nepošteno in nenravno dejanje, ki bi ga utegnili v mislih ljudij zaničljivega storiti ali ponižati.

Lažniva obdolžitve tacega dejanja tiči torej v tem, ako se je zgoraj označena izmišljotina o zasebnem obtožitelju napisala v inkriminiranem članku.

Ker sta se obe predstoječi obdolžitvi izvršili po tiskovini, je objektivni učin pregreškov po § 491. in po § 488. podan.

Da je končno beseda »lump«, ki jo je čitati v inkriminiranih stavkih trikrat, psotka, o tem ni treba izgubivati besed; podan je torej, ker je psokvo, priobčeno v javnem listu, smatrati nedvomno kot dano pred več ljudmi, tudi objektivni učin prestopka po § 496. kaz. zak.

V subjektivnem pogledu pa tudi ne more biti dvoma, da sta za inkriminirani spis oba obdolženca kazensko pravno odgovorna.

G. Ivan Rakovec mora kot odgovorni urednik čitati vsak spis, predno isti pride v list, da prepreči natis spisa, ako je ta kaznjive vsebine; nedvomno je torej prečital inkriminirani uvodni članek in vkljub kaznjivi njegovi vsebini dovolil natis.

G. dr. Evgen Lampe pa je, kakor bosta dokazali priči gg. Andrej Kalan in Ivan Štefe, vrhovni vodja v uredništvu »Slovenca«.

Naravno je, da kot tak ali sam piše ali pa vsaj natančno pregleda vsak za list namenjeni uvodni članek — posebno še ob časih, kadar se je vnela listu kaka polemika s kakim drugim listom ali s kako osebo, kakor je bilo ravno v pričujočem slučaju; tudi inkriminirani članek je torej, če že isti ni potekel iz njegovega lastnega peresa, nedvomno prečital in ga potem oddal v tisek.

Da si je pa vsak, kdor je inkriminirani spis prečital, mora biti v svesti, da se z njim izpodkoplje čast zasebnemu obtožitelju, je že zgoraj izvedeno.

Kot priči se zaslišita bivši urednik »Slovenca«, kanonik dr. And. Kalan in sotrudnik tega lista Štefe. Kalan je izpovedal, da je on, dokler je bil načelnik temu listu, pač imel oblast, članke in dopise sprejemati in odklanjati, kakšno oblast pa ima sedanjí njegov naslednik dr. Lampe, mu ni znano, kajti on da se je povsem odtegnil politiki ter niti »Slovenca« vedno ne čita več. Štefe se je po svoji bojazljivi navadi lovil za vsem mogočim, le na stavljena vprašanja ni imel poguma odgovorjati. Še hujšega bojazljivca se je pokazal, sicer arogantno korajžni dr. Lampe. Vsi štirji, tako oba obtoženca kakor tudi priči pa so izpovedali, da pravega gospoda pri »Slovincu« niti ne poznajo, temuč ima

vsaka klerikalna kapaciteta tudi pravico v uredništvu zapovedovati, posebno dr. Šusteršič ima toliko oblast, da sme poslati v list, kar se mu zljubi, ne da bi se mu upal kdo kaj črtati, niti brati se jim ne zdi potrebno njegovih rokopisov.

Obtoženca sta se zagovarjala prav po liguorijanski morali. Trdila sta najprej v svojem zagovoru, da je inkriminirani članek le gola reprodukcija dogodkov iz deželnega zbora, ker pa sta se bala, da ta izgovor ne bo držal, trdila sta kategorično, da članka sploh nista čitala, dasi je bil iz Šusteršičeve pisarne že v naprej aviziran. Končno pa sta ponudila dokaz resnice za — krvave psotke. Dokazovanje je seveda sodišče odbilo.

Dokazivanje dr. Trillerja je bilo stvarno, a izborno. Povdarjal je hudobni namen inkriminiranega članka, v katerem leži zistem, da se hoče vse c. kr. uradnike z gnusnimi napadi terorizirati, da se odženejo od vsakega javnega delovanja in mišljenja, ako ne pripadajo klerikalni stranki. Obtoženca se skrivata za imuniteto dr. Šusteršiča, o katerem veda, da ga razžaljeni ne more privleči pred sodišče ter pokazala s tem strahopetnost, kakršne bi ne bili pričakovali. Nadalje je dokazal, da je bil dr. Ferjančič na vrsti avanzirati, ker je neki njegov tovariš v Gradcu, ki ima samo en mesec več službene dobe, dosegel že leta 1900 dostojanstvo višjesodnega svetnika, tedaj dve leti pred tožiteljem. Ako bi bil hotel dr. Ferjančič svoj vpliv zastaviti v svojo korist, dosegel bi bil kot podpredsednik državnega zbora in načelnik justičnega odseka pač kaj drugega zase.

Dr. Brejc vlači v svoj zagovor razne politične momente, denuncira celo ministre ter navaja šepave dokaze, ki so bili že v začetku odklonjeni.

Ivan Rakovec jeclja nekaj o svoji odvisnosti ter napravlja utis pravega sužnja klerikalnih mogotcev.

Dr. Lampe se sklicuje na svoje univerzalne pravice pri stranki, prizna, da ima dr. Šusteršič prevročo kri ter obsoja njegove psotke. Zaradi inkriminiranega članka je Šusteršiča okregal, češ, da je to njegov posel v uredništvu, ljudi okregati in ozmerjati. Končno pa je bil le prepričan, da je imel Šusteršič prav.

Potem ko se je dr. Brejc še enkrat prav predrzno zadiral v stvarni pouk predsednikov, stavilo se je porotnikom deset vprašanj glede krivde obeh obtožencev. Porotniki pod predsedstvom g. Starčeta so potrdili glavna vprašanja glede krivde odgovornega urednika Ivana Rakovca z 8 proti 4 glasom, vsa vprašanja glede krivde dr. Lampe pa so potrdili enoglasno. Eventualna vprašanja o doprineselem dokazu, oziroma radi tega, ali je članek reprodukcija iz deželnega zbora, pa so enoglasno zanikali.

Razglasila se je razsodba: dr. Evg. Lampe šest mesecev poostrenega zapora; Ivan Rakovec pa 1 mesec strogega zapora. Oba imata nositi pravne stroške, »Slovenec« pa mora prvo soboto po pravomočnosti razsodbe prinesiti isto doslovno na prvi strani.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 12. septembra.

— **Osebnosti.** Avskultant v Mariboru g. Roman Trstenjak je imenovan sodnim pristavom v Novem mestu. — Suplent na I. gimnaziji v Ljubljani g. Matevž Potočnik je imenovan profesorjem na učiteljski v Mariboru.

— **Slovensko gledališče.** Program in angaževano osebje slovenske drame in opere za bodočo sezono prijavi se v začetku prihodnjega tedna in objednem sprejemala se bodo oglasila na abonentment na sedeže. Kakor hitro dobi dramatično društvo od deželnega odbora po voljen odgovor, pričelo se bode tudi z odajanjem lož in se bode pri tem v prvi vrsti oziralo na stare najemnike. — Vspeh sezone odvisen je od tega, da se oddajo vse lože in da se število abonementov za sedeže izdatno pomnoži. Brez stalnih gledaliških obiskovalcev se gledališče ne bode moglo vzdržati. Odbor je za letošnjo sezono popoln dramsko osebje in angažoval samo nove in v resnici dobre operne moči. Zategadelj bilo je potreba zvišati dramski in operni gažni etát. Odbor si je zagotovil tudi gostovanje c. kr. komornega pevca Naval-Pogačnika, tenorista Ptáka iz Prage, baritonista Vulakoviča iz Zagreba itd. Samo po sebi je umevno, da bode tudi gospa Polakova stalen gost na našem odru in je odbor v ta namen že nabavil opereto »Tata-Toto«, burki »Revno dekle« in »Vroč kri« itd. Odbor je gotovo storil svojo dolžnost. Naše narodno občinstvo pa naj ne pozabi, da je možno vzdržati dobro gledališče in zlasti dobro opero le z žrtvami od njegove strani.

— **II. slovenska umetniška razstava** se torej odpre 20. t. m. v »Narodnem domu«. Te dni se začne z opremljevanjem in prirejanjem velike dvorane. Doslej je priglasih 187 del (alik, kipov in reliefov). Jury se snide 15. in 16. t. m. Arrangement izvrše tukajšnji slikarji sami. V kratkem izidejo lepaki. Izda se tudi katalog. Razen razstavljalcev, ki so znani že s I. umetniške razstave, se vdeleži II. razstave tudi nekaj novih in mlajših umetnikov in umetnic.

— **Kako spoštujejo oznanjevalci vere cesarske postave.** Po noči od 9. na 10. septembra t. l. prišli so trije duhovniki z južnega kolodvora po Kolodvorskih ulicah do užitninskega paznika. Vsak izmed njih je nosil seboj precej trebušnat kovčeg. Užitninski paznik jih je ustavil in zahteval, da se izrečejo o tem, ali imajo kaj dachu podvrženega blaga seboj, oziroma da pokažejo tudi vsebino kovčegov. Paznik jo je pa slabo naletel. Ustavili so se mu ti duhovniki. Opozoril jih je končno, da postopa v smislu cesarske postave. Tedaj se je eden teh služabnikov cerkve oglašil: **Meni so cesarske postave za en d.** Ker so se pa gospodje končno ustrašili policijske intervencije, pokazali so hitro vsebino kovčegov, potem jo pa urnih korakov odkurili. Posebno hitro jo je popihal navedeni kritik cesarskih postav, ker se je bal, da ga bodo zaradi duhovniške kritike vendarle policaji prijeli. Kaj pravi k temu dogodku šenklaški vrhovni pastir naše duhovščine?

— **Pustite ljudstvu kruh.** Iz Radovljice se nam piše: Pošteno ste ožigosali, g. urednik, oblastnega župnika v Kropi, ki se vtika v stvari, kiga prav nič ne zadevajo in ne spadajo v njegov delokrog. Mi bi lahko še kaj pridejali, a upamo, da bodo zavedni Kroparji boj pošteno izvojevali. Takim konsumarjem boj do skrajnosti! To so tisti svetopisemski prodajalci, za koje je le Kristov bič. Lep par temu konsumarju je od njega neločljivi kamnogoriški fajmošter. Ta vedno žejni mož bi rad na lahek način obogatel. Pred časom je hotel delati konkurenco našemu svečarju ter si je za svečarijo že vzel — patent. Naš svečar ga je seveda pogнал v njegov brlog nazaj in tako je plačal patent zastoj. Drug poskus za bisago. Letos so bogato obrodile marelice na vrtu tega g. fajmoštra. Zdaj pa konkurenco napovē medlim Vipavkam, ki z velikim trudom tako težko služijo svoj trdi kruh. Marelice kilo prodaja po 60 kr. Pa kako premeten je! Dā si jih »zaarati« po 52 kr., češ, jih saj gotovo prodam, če bi jih bilo drugod veliko. Ko pa pride prodajalka, jih ne da pod 60 kr. Pa recite, da ta mož ni rojen — konsumar! Kam pridemo, če bodo duhovniki vsak košček kruha odgriznili bednemu ljudstvu izpred ust. Prosimo popravka, g. fajmošter, saj v »Slovincu«, toda zapomnite si, da bomo prižgali bakljo sredi vašega farovža in potem nikar ne tožite in ne zdihujete, če bomo — brezobzirni.

— **Umrl** je v Kamniku v starosti 74 let odnotni meščan gosp. Josip Orel, član obč. zastopa in predsednik mestne hranilnice. N. v m. p.!

— **Iz Litije** se nam piše: V nedeljo dne 14. t. m. vrši se v korist pogorelcem vasi Martinjak na vrtu gostilne pri »Fortuni« v Litiji velika ljudska veselica. Na vsporedju je: Koncert litijske godbe, srečelov, koriantoli korzo, lučanje serpentin, šaljiva pošta, spuščanje zrakoplava in v mraku umetni ogenj ter razsvetljava vrta z žarnicami. Pričetek ob 3. uri popoldne. Vstopnina 20 kr. za osebo. Preplačila se glede na dobrodelen namen hvaležno sprejmō. V slučaju neugodnega vremena vrši se veselica nedeljo pozneje.

— **Prememba kazni.** Pri porotnem sodišču v Novem mestu je bila neka Helena Rajk obsojena na smrt, ker je umorila svojo taščo. Ta kazen se je premenila v 20letno ječo.

— **Bojevitii ljudje.** Preteklo nedeljo zvečer imeli so v Cerkljah prave kolone. Neki fant, prišedši iz Koroške domov, je kar brez vzroka napadel celo tropo fantinov — enega smrtnonevarno ranil nad srcem, drugemu prebodel vrat, le tretji se ga je ubranil, da ni bilo več ranjencev. Človek je je potem popihal in ga še niso dobili. — Sploh so vsi fantje

postali zadnji čas prav zlobni. Od več strani se sliši, da napadajo domu v Kranj tolpa še izletnike. Eden tukajšnjih zdravnikov peljal se je pretečeno nedeljo k neki porodnici okoli polnoči skozi breg pri Maučicah in le malo je manjkalo, da je ni dobil prav pošteno po glavi — le hitrost konja ga je rešila. Naskočilo je več vinjenih fantinov voz, mahali so z poleni ali enacim, upili kakor divjaki, da je bilo kar groza. V odprtem vozu se sploh ni varno voziti. — Sedem dni popred se je vozil taisti zdravnik tudi ponoči k neki bolnici. Kočijaž je podil, kar se je dalo, vprašam ga, kaj tako podi, reče: »Se bodejo saj ognili, ker skušajo vedno konje ostaviti ti fantje, jaz se jih bojim.« Nekaj časa je bilo bolj mirno in varno — sedaj je pa zopet vse podivjano. — Kam plovemo?

— **Iz kozjanskega okraja** se nam piše: Dne 1. t. m. obhajal je gospod Jožef Čižek, nadučitelj na Pilštanju, petdesetletnico svojega učiteljevanja. Že na predvečer zbralo se je pred šolo mnogo ljudstva, ki je prirejalo slavljenču ovacije; pokali so možnari, da je daleč okrog odmevalo. Na slavnosten dan pozdravila je sivolasega nadučitelja šolska mladina, ki se je obenem tudi od njega poslovila. Nato je bilo slovesno cerkveno opravilo. Preč. g. dr. Medved proslavljal je s prižnice jubilanta kot vnetega katoličana, ki je svoje tri sinove posvetil cerkvi. Priporočal ga je šolski mladini, starišem in učitelstvu v hvaležen spomin in posnemo. Propoved je napravila ugoden utis. Po maši vršilo se je v šoli slavnostno zborovanje kozjanskega učiteljskega društva; dnevni red je bil sestavljen edino v proslavo tega dne. Društveni predsednik je pozdravil slavljenca, tovariše in goste in po primerni deklamaciji izročil mu album s slikami učitelstva kozjanskega učiteljskega društva. Sila pa je razburila dobjanskega župnika in enake vest, da je kozjansko učiteljsko društvo izbralo nadučitelja iz Dobja za slavnostnega govornika, tistega, ki »kaže v svojem šolskem in izvenšolskem delovanju čedalje bolj, da je zaprisežen sovražnik katoliške cerkve in njenih služabnikov«. Kaj ne, »teži vam dušo huda vest in vest vam stiska jezno pest; bojite se osvete...!« Kozjansko učiteljsko društvo pa si naj za ušesa zapiše, da ne bo prihodnjič v učiteljskih stanovskih zadevah pozabilo vprašati dobjanskega župnika za nasvet in dovoljenje, kdo da naj slavi učitelja kot učitelja itd. Morebiti izbere celo njega samega in od takrat bodo žveplenke zelo poceni. Sicer pa so odšli ti, katerih mišljenje in dejanje je očividna hujskarija in nesramno namigavanje z dolgimi nosovi; bili smo poštenjaki med poštenjaki. — Tistim pa, ki razvešajo svojo »visoko« omiko, poštenost in resnicoljubnost po »Slovincu« in podobnih, z njim vred od sodnije z veliko kolajno odlikovanih cunjah, odgovorjam, da je pod mojo čast, pečati se več z ljudmi takih kondukt, kakor jih imajo ti.

— **Nov štrajk v Trstu** — **vojaštvo je šlo na pomoč.** Tržaški socialni demokratje hočejo uprizoriti nov velik štrajk, da bi ugonobili časopis »Il Sole«. Ta list je socialnim demokratom očital hude reči in sicer v taki obliki, da bi ga lahko tožili. Toda tožil ni nihče, pač pa hočejo socialni demokratje uprizoriti štrajk in zahtevajo, da mora vlada list »Il Sole« ubiti. V boj za socialiste so šli pristanski delavci. Ti so imeli tajeen sestanek, na katerem so sklepali, da uprizore izgrede, ker je policija nekaj kolovodij aretirala, je nad 700 delavcev začelo štrajkati. Včeraj so imeli shod, na katerem so prav tisti socialisti, ki jih je »Il Sole« najbolj podajal, imeli prvo besedo in najglasneje kričali, da mora vlada »Il Sole« prepovedati, sicer pride Bog zna do česa. Socialisti so iskali tudi pomoči pri tistih ljudeh, ki imajo občino v rokah. Ti ljudje, sicer največji izkoriščevalci delavcev, ti židje in iredentovci, katere je »Il Sole« že dostikrat razkrinkal, so se seveda hitro združili s socialisti. Ker je vodja namestništva izjavil, da ne more ničesar storiti proti »Il Sole« ter pritožiteljem svetoval, naj tožijo, če imajo čisto vest, je podžupan brzojavno pozval ministrskega predsednika, naj odstrani vzrok nezadovoljnosti, to je list »Il Sole«, in isto tako je brzo-

javil tudi državni poslanec Hortia. Vlada je za sedaj pripravila vojaštvo in tudi iz Ljubljane in iz Pulja poklicala vojakov.

— **Vojaki v Trst.** Ljubljansko vojaštvo je bilo danes ponoči alarmirano. Morali so se pripraviti za odpotovanje v Trst, kjer stavekajo delavci v luki. Od 3. ure naprej stoji na južnem kolodvoru vlak pripravljen, da odpelje vojaše, kakor hitro dohē povelje.

— **Izpred porotnega sodišča.** Predvčerajšnjim se je vršila tajna obravnava proti 41letnemu vnotršču Antonu Basiacu iz Portele v Istri zaradi goljufije in hudodelstva proti pravosti. Basiaco je bil obsojen na dve leti težke ječe, poostrene s postom vsak mesec. Danes se je vršila pod predsedstvom višjesodnega svetnika Schneditza obravnava zoper 36letnega samskega zidarja Fr. Blaznika iz Drage, župnija Sora. Obdolžen je, da je v noči 8. julija t. l. pred gostilno v Hrušici ubil s kamnom Franca Orešnika. Obtoženi je govoril seveda le o »tankem kaličku«, s katerim se je moral braniti. Pomagalo pa mu ni nič ter je bil obsojen na 5 let težke ječe.

— **Nezgoda.** Marija Skerle, žena strojevodje na Mirju št. 6, je pustila včeraj popoldne svoja otroka, 6letno hčerko Antonijo in 3½ leta starega sina Ivana sama, da sta se igrala. Otrok sta šla na ulico in pri Verbičevi hiši v Korunovih ulicah se je deček splazil na trugo za pesek. Truga se je prevrnila in padla dečku na glavo, da se mu je takoj ulila kri iz ust in ušes. Izpod truge je potegnil otroka Franc Verbič, ki je bil v hlevu in slišal kričanje otroka. Poklicali so takoj zdravnika, ki je otroka pregledal in konstatiral, da je deček težko poškodovan. Otrok so potem prepeljali v stanovanje starišev.

— **Za cirkusom** je prišel v Ljubljano 16letni Evgen P. iz Zagreba. Tukaj je trosil denar s plesalkami, dokler mu ni pošel. Zastavil je zlato uro, da je dobil spet drobiža. Policiji se je to sumljivo zdelo in je fantiča povabila k sebi, da se izkaže kdo in odkod je. Mladi kavalir je priznal, da je materi ušel, da pa sedaj ima resno voljo se vrniti nazaj v Zagreb, ker mu je denarja zmanjkalo. Policija je o tem obvestila njegovo mater in ta ga je pustila po znanih odpraviti domov.

— **Prijet postopač.** Policija je zaprla postopača Ivana Jeriča, rojenega na Studencu in pristojnega v Trebnje, kateri je že večkrat prodajal medene prstane za zlate in je tudi sedaj na sumu, da je isto storil. Oškodovanci naj se oglašijo pri policiji.

— **Izgubljene reči.** Uradnikova žena R. K. je izgubila neznano kje v mestu zlat ščipalnik, vreden 40 K.

— **Najnovejše vesti.** Anarhistovska šola. Londonski listi poročajo, da namerava čikagski anarhist Prink ob obletnici Mac-Kinleyevega umora ustanoviti v Chicagu šolo za anarhiste. — Nesreča na železnici. S tržaško-reškega brzovlaka je padel včeraj vpokojeni železniški uslužbenec Schönhammer ter se nevarno peškodoval. — Princ Braganza. V Londonu je začela obravnava v znani kočljivi zadevi princa Braganze. — Veliko gadov se je prikazalo na Češkem. V okrajnem glavarstvu Mlada Boleslava jih je bilo v zadnjih treh mesecih usmrčeno 548. Glavarstvo je izplačalo za vsakega gada 2 K. — Otok je izginil v morju. V južnem delu mehiškega zaliva je nagloma izginil otok Bermoja. — Kozarec pokojne cesarice Elizabete, iz katerega je bila pred leti v kopališču Langenschwalbach ter ga potem podarila postrežnici, je kupil neki starinar v Wiesbadenu za 20.000 mark ter ga podaril našemu cesarju. — Velika tatvina se je izvršila v francoski banki v Parizu. Ukradenih je 200.000 frankov. Tat je iz urada. — Velik požar so imeli v Vladislavi. Zgorelo je nad 300 hiš in več otrok.

— **Gđ. Mara Ulrichova,** mlada mezzosopranistinja na mestnem gledališču v Halle na Sali, svakinja tukajšnjega tovarnarja g. Naglasa, ki je pela pred par leti z najkrasnejšim vspehom na nekem koncertu v »Narodnem domu«, je te dni gostovala na »Narodnem Divadlu« v Pragi v operah »Troubadour« in »Aida«. Svoje jim svežim, polnim, izborno šolanim glasom in lepo, živahno igro si je velesimpatična pevka pridobila najširše priznanje praškega občinstva in stroge praške kritike. Ker se mudi gospica večkrat pri svoji gospej sestri, je dobro znana tudi v Ljubljani. Mlada Hrvatica je šele drugo leto iz operne šole in je že danes gotovo,

da si ustvari kot izborna umetnica najlepšo bodočnost.

* **Čudadelna voda iz Lurda.** Klerikalci izrabljajo vernost slovenskega ljudstva v toliki meri, da ni skoraj primere z nobenim drugim narodom. Kot sredstvo za svoje potrebe izrabljajo razna nenaravna pripovedovanja in čudeže. V Ljubljani je znan tisti stolni vikar, ki trguje z vodo iz Lurda. Ker nam niti oddaleč ne pride na um, da bi ne bila voda pristna lurška, nočemo reči, da je zalita z Ljubljano ali kako drugo vodo. Tedaj ta voda, pristna voda iz Lurda na Francoskem, je pritekla na čudapolen način iz neke votline ravnotam. Prav pred kratkim časom pa je čudadelni studenec lurški osvestil si francoski inženjer Louis Probst iz Pariza. Ta znameniti preiskovalec hidrologije je hodil več let zapored s svojo bolno ženo v Lurd z namenom, da bi zadobila bolna soproga na čudežni način zopet zdravje. Zgodilo pa se je ravno nasprotno, namreč, žena je prihajala vsako leto slabejša iz Lurda. Mimogrede omenimo, da je ta inženjer globoko veren človek, kar že to dokazuje, da je upal v ozdravljenje potom čudeža z vodo. Ta nevspeh zdravljenja dal mu je vendar slednjič misliti, jeli tudi resnično vse to, kar se o tej vodi govori in piše. Preiskal je najprej kot preiskovalec raznovrstnih voda tudi lurško vodo in na podlagi te analize dognal, da je ta voda prav take vrednosti, kakor vse tam se nahajajoče vode ter slednjič prišel po svojem preiskanju do sklepa, da je ta čudodelna voda prav taka, kakor iz nekega tam blizu tekočega gorskega potoka Gave, ki izvira na severni strani Pirenej. In ne samo to podobnost, temveč preiskal je celo, kako pride voda iz tega potoka v votlino lurško in pri tem videl, da je voda v lurško kapelico napeljana po najnovejših tehniških napravah umetno v jamo. Ta inženjer je pripravljen narisati ves načrt, če se mu ne verjame in celo več, on je pripravljen plačati 40.000 frankov, kdor dokaže, da ni vse to res. Klerikalni listi pišejo o tem, da se je tako že pogostokrat (?) napadalo to njih čudodelstvo in da so bili napadalci vselej (?) osramočeni, toda dokazati nočejo, ker ne morejo, dasiravno bi lahko zaslužili 40.000 frankov, katere bi lahko v dobre namene n. pr. za ubogega Petra ali kakšno katoliško vseučilišče dali. Dokler ne dokažejo, jim ne bode verjel cel izobraženi svet in tudi mi napredni Slovenci bodemo vedeli, da se prodaja (!) v Ljubljani voda iz potoka Gave, ne pa čudadelna lurška voda.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 12. septembra. Nagodbena pogajanja so zopet odložena, in sicer vsaj do konca prihodnjega tedna.

Dunaj 12. septembra. Deželnozborske volitve na Nižjeavstrijskem so tudi že razpisane. Kmetске občine bodo volile 28. oktobra, mesta 4. novembra, veleposvestva 11. novembra.

Dunaj 12. septembra. Tu v okraju Rudolfsheim se je danes zgodila nenavadna žaloigra. Neki 19letni Spande je svojo 19letno ljubimko Rössler obesil, potem pa še samega sebe. Spangel je mrtev, dekle pa se je rešilo iz zanjke in teklo klicat Spanglovo mater.

Praga 12. septembra. »Národní Listy« pravijo, da se državni zbor ne skliče, dokler niso vsaj deželnozborske volitve v mestih gotove, ker vlada neče, da bi se iz državnozborske tribune posegalo v volilni boj.

Zagreb 12. septembra. Pri Horgovicah se je unel mej orožniki in srbskimi financarji boj. Dva financarja in en orožnik so bili ubiti.

Budimpešta 12. septembra. Vestí, da je stališče hrvatskega bana, grofa Khuena-Hedervarya omajano, so neosnovane.

Rim 12. septembra. Odvetnik in član provincialnega zastopa Murri, vodja tukajšnjih socialnih demokratov, je pripoznal, da je umoril svojega svaka grofa Bonmartinija.

Berolin 12. septembra. Železniško ministrstvo je izvedelo, da se pripravljajo železničarji na splošen štrajk. Železničarska zveza šteje 50.000 članov.

Borzna poročila.				
Žitne cene v Budimpešti				
dné 12. septembra 1902.				
Termin.				
Pšenica za oktober	za 50 kg	K	678	
Rž " april 1903	" 50 "	"	706	
Rž " oktober	" 50 "	"	6—	
Koruzna " maj 1903	" 50 "	"	544	
Oves " oktober	" 50 "	"	550	
Efektiv.				
5 vinarjev višji.				

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306,3 m. Srednji dnevni tlak 756,9 mm.

Sept.	Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm.	Tempe- ratura v °C	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah
11.	9. zvečer	733,5	18,8	brezveter.	jasno	
12.	7. jutraj 2. popol.	732,6 731,3	16,1 26,0	sl. jvzhod p.m. jzh.	del. oblak. pol. oblak.	10 mm.

Srednja včerajšnja temperatura 20,0°, nor-
male: 15,5°.

Meblovana (2124-2)

mesečna soba

s posebnim vhodom se takoj odda na
Mestnem trgu št. 8, III. nadstr.

V Krškem se otvori s šolskim letom 1902/3 zaseben zavod

— za deklice —

na katerem se bodo poučevali šolski predmeti
za 6., 7. in 8. šolsko leto, in sicer se prične v
tekočem šolskem letu s poukom za 6. šolsko
leto. Potrebna pojasnila daje dr. Tomaž Romih,
meščanski učitelj v Krškem; vpisovanje pa se
vrši v konferenčni sobi meščanske in ljudske
šole v Krškem dne 15. septembra t. l.
od 8. do 12. ure dopoldne. (2181-3)

Vničujte muhe

najnevarnejše prenašalke bolezenskih in
kužnih tvarin. (415-172)

Najboljše sredstvo je ameriški Tanglefoot

ki se dobi v vsaki boljši prodajalnici po 5 kr. pola.

C. kr. moško in žensko učiteljske v Ljubljani.

Št. 390.

Razglas

o pričetku šolskega leta 1902/3 na obeh c. kr. učiteljskih v Ljubljani.

A.) Vpisovanje v c. kr. otroški vrtec, kakor tudi v c. kr. deško in
c. kr. dekliško vadnico bo v ponedeljek, dne 15. kimavca t. l. med 8. in
11. uro dopoldne.

Redni pouk v c. kr. otroškem vrtcu in v obeh c. kr. vadnicah se prične v torek, dne
16. kimavca t. l. ob 8. uri zjutraj.

B.) Gojenke, ki žele vstopiti v I. letnik c. kr. ženskega učiteljske ali
pa v učni tečaj za otroške vrtnarice, naj se zglase v ponedeljek, dne 15.
kimavca t. l. med 8. in 11. uro dopoldne.

Sprejemna preizkušnja se prične v torek, dne 16. kimavca t. l. ob
8. uri zjutraj.

C.) Zglasila za I. letnik c. kr. moškega učiteljske se sprejemajo v
petek, dne 19. kimavca t. l. med 8. in 11. uro dopoldne.

Sprejemna preizkušnja se prične v soboto, dne 20. kimavca t. l. ob
8. uri zjutraj.

D.) Dosedanji gojenci II., III. in IV. letnika na c. kr. moškem učiteljskem naj se zglase v
soboto, dne 20. kimavca t. l. med 8. in 10. uro dopoldne, dosedanje gojenke c. kr.
ženskega učiteljske pa ravno tisti dan med 2. in 4. uro popoldne.

V 2., 3. in 4. razred obeh c. kr. vadnic se noben učenec
in nobena učenka in v II., III. in IV. letnik c. kr. ženskega
učiteljske se zaradi pomanjkanja prostora nobena gojenka
ne more nanovo sprejeti.

Vse druge stvari se pozvedo iz razglasa, ki je nabit na črni deski obeh c. kr. učiteljske.

Ravnateljstvo c. kr. moškega in ženskega učiteljske v Ljubljani

dne 1. kimavca 1902. (2131-3)

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. junija 1902. leta.

Odhod iz Ljubljane j. n. kol. Proga čez
Trbiž. Ob 12. uri 24 m po noči osonni vlak v Trbiž,
Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo,
Ljubno; čez Selthal v Aussee, Solnograd, čez Klein-
Reifling v Steyr, v Linc, na Dunaj čez Amstetten. —
Ob 7. uri 5 m jutraj osonni vlak v Trbiž, Pon-
tabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno,
Dunaj; čez Selthal v Solnograd, Inomost, čez
Klein-Reifling v Linc, Budejovice, Plzen, Mari-
jine vire, Heb, Francove vire, Karlove vire, Prago,
Lipako; čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m
dopoldne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Ce-
lovec, Ljubno, Selthal, Dunaj. — Ob 3. uri 56 m
popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak, v Pontabel,
Celovec, Franzensfeste, Monakovo, Ljubno; čez Sel-
thal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Ino-
most, Bregenc, Curih, Genevo, Paris; čez Klein-Reifling
v Steyr, Linc, Budejovice, Plzen, Marijine vire, Heb,
Francove vire, Karlove vire, Prago, Lipako, na Dunaj
čez Amstetten. Ob nedeljah in praznikih ob 5. uri
41 m popoldne v Podnart-Krope. Ob 10. uri po noči
osonni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Inomost, Mo-
nakovo, (Ljubljana-Monakovo direktni vozovi I. in II.
razreda). — Proga v Novomestu in v Kočevje.
Osonni vlaki: Ob 7. uri 17 m jutraj v Novomesto-
Straža, Toplice, Kočevje, ob 1. uri 5 m popoldne
istotako, ob 7. uri 08 m zvečer v Novomesto, Ko-
čevje. — Prihod v Ljubljano j. n. kol. Proga
iz Trbiža. Ob 3. uri 25 m jutraj osonni vlak s
Dunaja čez Amstetten in Monakovo, (Monakovo-Ljub-
ljana direktni vozovi I. in II. razreda), Inomost, Fran-
zensfeste, Solnograda, Lince, Steyru, Aussee, Ljubna,
Celovca, Beljaka. Ob 7. uri 12 m jutraj osonni vlak
iz Trbiža. — Ob 11. uri 16 m dopoldne osonni vlak
s Dunaja čez Amstetten, iz Lipaka, Karlovih varov,
Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejovic, Solnograda,
Lince, Steyru, Pariza, Geneve, Curiha, Bregence, Ino-
mosta, Zella ob jezeru, Lend-Gastein, Ljubna, Ce-
loveca, St. Mohorja, Pontabla. — Ob 4. uri 44 m po-
poldne osonni vlak s Dunaja, iz Ljubna, Selthalja,
Beljaka, Celovca, Monakova, Inomosta, Franzensfeste,
Pontabla. Ob nedeljah in praznikih ob 8. uri 38 m
zvečer iz Podnart-Krope. — Ob 8. uri 51 m
zvečer osonni vlak s Dunaja, iz Lipakega, Prago,
Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih
varov, Plznja, Budejovic, Lince, Ljubna, Beljaka,
Celovca, Pontabla, čez Selthal in Inomosta, Proga
iz Novega mesta in Kočevja. Osonni vlaki:
Ob 8. uri in 44 m jutraj, iz Novega mesta in Ko-
čevja, ob 1. uri 32 m popoldne iz Straže Toplice,
Novega mesta, Kočevja in ob 8. uri 38 m zvečer,
istotako. — Odhod iz Ljubljane drž. kol. v Kam-
nika. Mešani vlaki: Ob 1. uri 28 m jutraj, ob 3. uri
5 m popoldne, ob 8. uri 50 m in ob 11. uri 25 m
zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih.
— Prihod v Ljubljano drž. kol. iz Kamnika.
Mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m jutraj, ob 11. uri
6 m popoldne, ob 8. uri 10 m in ob 9. uri 55 m
zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih.
— Srednjeevropski čas je krajnemu času v Ljub-
ljani za 2 minute spredi. (1517)

Učenca

(2178-2)

sprejme v trgovino z mešanim blagom
F. Skušek, trgovec v Metliki.

Pouk na glasovirju

daje (2120-3)

Amalija Slatner

Gospoke ulice šte. 4, I. nadstropje na levo.

Glasovir

dobro ohranjen, se radi pomanjkanja pro-
stora proda.

Vpraša naj se: Hrenove ulice
št. 13, spodaj na desno. (2204-2)

Kaj so Mutoscopi

(2205) ? ? ?

Kavarna

restavracija in kopališče v Krškem
popolnoma opremljeno, dobro idoče, se
proda radi rodbinskih razmer takoj.
Vpraša se pri lastnici Friderik
Kessler v Krškem. (2197-)

Dijaki in učenci

srednjih in ljudskih šol
vsprejemajo se na stanovanje in hrano.
Vpraša naj se: Krakovski nasip
št. 18, pri sv. Jakoba mostu. (2190-2)

Pisar

zmožen slovenskega in nemškega jezika
in izvežban v navadni pisarniški manipu-
laciji, dobi službo v pisarni dra. Gvi-
dona Srebre-ča, odvetnika v Bre-
žicah. Službo je nastopiti dné 1. okto-
bra t. l. (2207-1)

Novo mesto!

1 ali 2 dijaka

sprejmeta se v boljši rodbini na stanova-
nje in hrano.

Naslov se izve v upravnistvu »Slov.
Naroda«. (2097-4)

Potovalne uradnike

za Kranjsko, nemškega in slovenskega jezika zmožne, išče večji tuzemski
vzajemno zavarovalni zavod za takoj proti plačilu, proviziji in dietam.

Natančne ponudbe naj se do najpozneje 20. septembra 1902 pošljejo
na „Beamtenverein“, Gradec, Kaiserfeldgasse 22. (2170-2)

Trorazredna

cesarja Franca Jožefa I. mestna višja dekliška šola v Ljubljani.

(S pravico javnosti, podeljeno z odlokom vis. c. kr. ministerstva za bogočastje in nauk z dne 12.
julija 1900, št. 18.588.)

Gospoke ulice št. 8.

Za šolsko leto 1902/1903 bode vpisovanje dne 15., 16. in 17. septembra
od 9. do 12. ure dopoldne v ravnateljevi pisarni.

Dne 18. septembra od 8. ure nadalje bode sprejemni izpit za tiste na novo
vstopivše gojenke, ki še niso dovršile 8. razreda ljudske ali 3. razreda meščanske šole.

Dne 19. septembra se prične sedmo šolsko leto s slovesno skupno
službo božjo.

Deklice, katere žele vstopiti v mestno višjo dekliško šolo, naj se v spremstvu
roditeljev ali njih namestnikov osebno oglase ter izkažejo z izpričevali o svojem do-
sedanjem šolanju, za sprejem v I. letnik pa posebej še z rojstvenim listom, da bodo
dopolnile 14. leto vsaj do konca prvega polletja šolskega leta.

Vsaka deklica plača pri vpisovanju 4 K prispevka za učila, gojenke I. letnika
pa poleg tega še 4 K sprejemnine. — Šolnina znaša za vsako polletje 10 K.

Obvezni učni predmeti so: veronauk, slovenščina, nemščina, francoščina, zgo-
dovina, zemljepis, matematika, fizika, prirodopis, risanje, ročna dela, odgojeslovje,
gospodinjstvo, zdravoslovje, — prostovoljni pa: lepopisje, laščina, telovadba, petje,
stenografija.

Zavod ima značaj srednje šole, podpirata ga država in dežela kranjska, na njem
poučujejo večinoma profesorji c. kr. srednjih šol.

Z mestno višjo dekliško šolo je združen poseben trgovski tečaj, namenjen v
prvi vrsti absolventinjam tega zavoda, potem pa tudi drugim deklicam, če so dopol-
nile vsaj 16. leto in dokažejo v posebnem sprejemnem izpitu dovolj sposobnosti za
trgovske nauke.

Vpisovanje za trgovski tečaj bode dne 22. in 23. septembra od 11. do 12. ure
Vsa natančnejša pojasnila daje ravnateljstvo.

V Ljubljani, dne 1. septembra 1902. (2078-3)

Ravnateljstvo cesarja Franca Jožefa I. mestne višje dekliške šole.

Knjigarna

Kleinmayr & Bamberg

v Ljubljani, Kongresni trg št. 2

priporoča svojo (2206-1)

popelno zalogo

vseh v tukajšnjih in v vnanjih učnih zavodih uvedenih

šolskih knjig

v najnovejših izdajah, broširanih in v močnem vezu po najnižjih cenah.

Katalogi o uvedenih učnih knjigah dobé se zastonj.

Dam

ske in gospodske obleke najnovejše novosti za jesensko in
zimsko sezono so že došle v velikih množinah v

„Angleško skladišče oblek“

Ljubljana, na vogalu Sv. Petra in Resljeve ceste št. 3.

Velikanska zaloga blaga nudi bogato izbero ter se najlepši
predmeti zaradi pomanjkanja prostora oddajo za vsako ceno.

Velika izbira deških in dekliških oblek za šolsko mladino.

Naročila po meri se izvršujejo takoj najlepše in
najmodernejše na Dunaju.

Blago za izbiranje se pošilja na vse strani brez povzetja.

(2192-2)

Z veselo spoštovanjem

O. Bernatović.